

In de tuin van het beest

Leïla Slimani

In de tuin van het beest

Vertaald uit het Frans
door Gertrud Maes

Nieuw Amsterdam

De vertaalster ontving voor deze vertaling een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *Dans le jardin de l'ogre*

© 2014 Éditions Gallimard

© 2018 Nederlandse vertaling Gertrud Maes / Nieuw Amsterdam

Vertaling fragmenten Milan Kundera © Jana Beranová

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Bart van den Tooren

Omslagbeeld © Quintalle Nix

Foto auteur © Catherine Hélie @ Éditions Gallimard

NUR 302

ISBN 978 90 468 2321 7

www.nieuwamsterdam.nl

Voor mijn ouders

Nee, dat ben ik niet. Het is iemand anders die lijdt.
Ik zou nooit zo veel hebben kunnen lijden.

Anna Achmatova
Requiem

Een duizeling is iets anders dan de angst om te vallen. Een duizeling betekent dat de diepte ons trekt, lokt, het verlangen om te vallen in ons wekt, waartegen we ons dan geschrokken verzetten. [...] We zouden een duizeling ook dronkenschap van zwakte kunnen noemen. Je beseft je zwakte en je wilt je er niet tegen verzetten, maar je eraan overgeven. Je bent dronken van je zwakte, je wilt nog zwakker worden, je wilt onder ieders oog midden op het stadsplein vallen, je wilt onderaan liggen en nog lager dan onderaan.

Milan Kundera, vertaling Jana Beranová
De ondraaglijke lichtheid van het bestaan

Een week lang houdt ze het vol. Een week lang heeft ze er niet aan toegegeven. Adèle is braaf geweest. In vier dagen heeft ze tweeëndertig kilometer gerend. Ze is van Pigalle naar de Champs-Élysées gegaan en van musée d'Orsay naar Bercy. 's Ochtends rende ze over de verlaten kades. 's Avonds over de boulevard Rochechouart en de place de Clichy. Ze heeft niet gedronken en ze is vroeg naar bed gegaan.

Maar vannacht droomde ze ervan en toen kon ze niet meer slapen. Een broeierige droom zonder afloop, die als een warme luchtstroom bij haar binnendrong. Adèle kan alleen nog maar daaraan denken. Ze staat op en drinkt een kop extra sterke koffie in het slapende huis. In de keuken wiebelt ze van de ene voet op de andere. Ze rookt een sigaret. Onder de douche heeft ze de neiging zichzelf te krabben, haar lijf open te rijten. Met haar voorhoofd bonkt ze tegen de muur. Ze wil dat iemand haar vastgrijpt en haar hoofd stukslaat tegen het glas. Zodra ze haar ogen sluit hoort ze geluiden, zuchten, kreten, klappen. Een hijgende naakte man, een vrouw die klaarkomt. Ze zou alleen nog maar een voorwerp willen zijn in een groep die haar verslindt, likt, helemaal opslokt. Willen dat iemand in haar borsten knijpt, in haar buik bijt. Ze wil een speelpop zijn, in de tuin van een beest.

Ze maakt niemand wakker. In het donker kleedt ze zich aan en ze zegt geen gedag. Ze is te nerveus om naar wie dan ook te lachen of een ochtendpraatje te beginnen. Adèle gaat naar buiten en loopt door de lege straten. Bij de metro Jules-Joffrin daalt ze de trappen af, met gebogen hoofd en een beetje misselijk. Op het perron schrikt ze van een muis die over de neus van haar laars rent. In het

metrostel kijkt ze om zich heen. Een man in een goedkoop pak beantwoordt haar blik. Hij draagt slecht gepoetste puntschoenen en heeft harige handen. Hij is lelijk. Hij zou kunnen volstaan. Net als de student die zijn arm om zijn vriendin heeft geslagen en haar kusjes in haar hals geeft. Net als die vijftiger die tegen het raam geleund staat te lezen zonder ook maar even naar haar te kijken.

Van de zitting tegenover haar pakt ze een krant van de vorige dag. Ze slaat de pagina's om. De koppen lopen door elkaar, ze kan zich niet concentreren. Geagiteerd legt ze hem weg. Ze kan daar niet blijven zitten. Haar hart bonkt in haar borst, ze heeft het benauwd. Ze trekt haar sjaal lossler, laat hem langs haar bezwete hals glijden en legt hem op een lege zitplaats. Dan staat ze op en knoopt haar jas open. Met haar hand op de deurgreep en een been dat trilt van de spasmen, is ze klaar om te springen.

Ze is de telefoon vergeten. Ze gaat weer zitten en maakt haar tas leeg, laat een poederdoos vallen, trekt aan een beha waarin haar oortjes verstrikt zitten. Onvoorzichtig, die beha, denkt ze. De telefoon mag ze niet zijn vergeten. Als ze die is vergeten, moet ze terug naar huis, een smoes verzinnen, iets bedenken. Nee, gelukkig, daar is hij. Daar was hij de hele tijd, maar ze heeft eroverheen gekeken. Ze stopt haar spullen weer in haar tas. Ze heeft het gevoel dat iedereen naar haar kijkt. Dat het hele metrostel gniffelt om haar paniek en haar gloeiende wangen. Ze klapt de telefoon open en lacht bij het zien van de eerste naam.

Adam.

Het is nu toch mis.

Zin hebben is al toegeven. De dijk is doorgebroken. Waarvoor zou je je inhouden? Daar wordt het leven heus niet mooier door. Nu denkt ze als een opiumverslaafde of een kaartspeelster. Ze is zo tevreden dat ze de verleiding een paar dagen heeft weerstaan dat ze het gevaar is vergeten. Ze staat op, licht de kleverige klink op, en de deur gaat open.

Station Madeleine.

Adèle dringt door de mensenmassa die als een golf op het metro-

stel afkomt. Ze zoekt de uitgang. Op de boulevard des Capucines begint ze te rennen. *Laat hem thuis zijn, laat hem thuis zijn.* Bij de warenhuizen overweegt ze even om niet te gaan. Hier zou ze de metro kunnen nemen, lijn 9, die haar rechtstreeks naar kantoor brengt, op tijd voor de redactievergadering. Ze loopt heen en weer voor de metro-ingang, steekt een sigaret op. Haar tas klemt ze tegen haar buik. Een groep Roemeense vrouwen heeft haar in de gaten gekregen. Ze komen op haar af, met een hoofddoek om en een neppetitie in de hand. Adèle versnelt haar pas. Als in trance gaat ze de rue Lafayette in, vergist zich in de richting, loopt terug. Rue Bleue. Ze toetst de code in, gaat het gebouw binnen, rent als een bezetene de trappen op en klopt op de zware deur, op de tweede verdieping.

‘Adèle...’ Adam glimlacht, met dikke ogen van de slaap. Hij is naakt.

‘Niets zeggen.’ Adèle trekt haar jas uit en stort zich op hem. ‘Alsjeblieft.’

‘Je had even kunnen bellen... Het is nog niet eens acht uur.’

Adèle is al naakt. Ze krabt hem in zijn nek, trekt aan zijn haren. Hij lacht spottend en raakt opgewonden. Hij duwt haar ruw van zich af en geeft haar een klap. Ze grijpt zijn penis en trekt hem in zich. Staand tegen de muur voelt ze hem bij zich naar binnen glijden. De angst lost op. Ze hervindt haar zinnen. Haar ziel wordt lichter, haar gedachten bedaren. Ze klauwt in zijn billen, beweegt schokkerig en fel tegen het mannenlichaam, steeds sneller. Ze probeert iets te bereiken, is bevangen door een helse woede. ‘Harder, harder!’ begint ze te roepen.

Dit lichaam kent ze en dat stoort haar. Het is te makkelijk, te mechanisch. Het verrassingselement van haar komst volstaat niet, het blijft Adam. Hun vrijpartij is niet obscene en ook niet teder genoeg. Ze legt Adams handen om haar borsten, probeert te vergeten dat hij het is. Ze sluit haar ogen en fantaseert dat hij haar dwingt.

Hij is er al niet meer. Zijn kaak verstrakt. Hij draait haar om. Zoals altijd drukt hij met zijn rechterhand Adèles hoofd omlaag,

duwt haar voorover en grijpt met zijn linkerhand haar heup. Hij geeft haar een paar harde klappen, kreunt en komt klaar.

Adam heeft de neiging zich te laten meeslepen.

Met haar rug naar hem toe kleedt Adèle zich aan. Ze schaamt zich ervoor dat hij haar naakt ziet.

‘Ik kom te laat op mijn werk. Ik bel je.’

‘Wat jij wilt,’ zegt Adam.

Geleund tegen de keukendeur rookt hij een sigaret. Met een hand raakt hij het condoom aan dat aan zijn penis bungelt. Adèle kijkt weg.

‘Ik kan mijn sjaal niet vinden. Heb jij hem gezien? Het is een grijze kasjmieren, ik ben er erg aan gehecht.’

‘Ik zal hem zoeken. Dan krijg je hem de volgende keer.’

Adèle probeert er ontspannen uit te zien. Het is zaak niet de indruk te wekken dat ze zich schuldig voelt. Ze loopt de *open space* door alsof ze terugkomt van een nicotinepauze, glimlacht naar haar collega's en gaat aan haar bureau zitten. Cyril steekt zijn hoofd uit zijn glazen hok. Hij wordt overstemd door ratelende toetsenborden, telefoongesprekken, printers die artikelen uitspuwen en gesprekken bij de koffieautomaat. Hij schreeuwt: 'Adèle, het is bijna tien uur!'

'Ik had een afspraak.'

'Ja, dat zal wel. Je loopt twee artikelen achter, je kan me wat met je afspraken. Ik wil ze over twee uur.'

'Je krijgt ze heus wel. Ik ben bijna klaar. Na de lunch, goed?'

'Ik ben het zat, Adèle! We gaan hier niet de hele tijd op jou zitten wachten. De krant moet zakken, verdomme!'

Met zwaaiende armen laat Cyril zich op zijn stoel vallen.

Adèle zet haar computer aan en steunt met haar gezicht in haar handen. Ze heeft geen idee wat ze zal schrijven. Ze had dat artikel over de sociale spanningen in Tunesië nooit op zich moeten nemen. Ze vraagt zich af wat haar bezielde toen ze haar hand opstak bij de redactiebespreking.

Ze moet de telefoon pakken. Haar contacten ter plaatse bellen. Vragen stellen, informatie vergelijken, bronnen aan het praten krijgen. Ze moet zin maken, geloven in degelijk werk, met de journalistieke nauwkeurigheid waarmee Cyril hen onophoudelijk om de oren slaat, terwijl hij zelf bereid is zijn ziel te verkopen voor een goede oplage. Ze zou aan haar bureau moeten lunchen, met haar koptelefoon op en haar handen op het toetsenbord dat vol

kruimels ligt. Van een broodje happen in afwachting van een geweldig met zichzelf ingenomen persattaché die haar belt met de eis haar artikel te lezen voordat het gepubliceerd wordt.

Adèle houdt niet van haar vak. Ze haat het idee te moeten werken voor de kost. Bekeken worden is de enige ambitie die ze ooit heeft gehad. Ze heeft serieus geprobeerd actrice te worden. Toen ze in Parijs aankwam, heeft ze zich ingeschreven voor lessen, waar ze zich ontpopte als een middelmatige leerling. De docenten zeiden dat ze mooie ogen had en iets raadselachtigs bezat. 'Maar actrice zijn betekent kunnen loslaten, meisje.' Lang bleef ze thuis wachten tot het leven zich zou aandienen. Niets van wat ze zich had voorgesteld gebeurde.

Ze zou het heerlijk hebben gevonden de echtgenote te zijn van een rijke, vaak afwezige man. In weerwil van de fanatieke meute actieve vrouwen om haar heen, zou Adèle hebben willen rondhangen in een groot huis, met als enige zorg mooi te zijn als haar man thuiskwam. Ze zou het prachtig vinden als ze betaald werd voor haar talent om mannen te plezieren.

Haar echtgenoot verdient goed. Sinds hij als gastro-enteroloog is begonnen in het Georges Pompidou-ziekenhuis draait hij de ene dienst na de andere en neemt hij veel waar voor collega's. Ze gaan vaak met vakantie en hebben een groot huurappartement in het 'mooie 18e'. Adèle is een verwende vrouw, terwijl haar man met trots denkt dat ze heel onafhankelijk is. Maar zij vindt dat het niet genoeg is. Dat dit leven bekrompen en armzalig is, veel te alledaags. Hun geld ruikt naar werk, zweet en lange nachten in het ziekenhuis. Het smaakt naar verwijten en slecht humeur. Het staat geen lanterfantten of decadentie toe.

Adèle is bij de krant binnengekomen dankzij een kruiwagen. Richard is bevriend met de zoon van de hoofdredacteur en hij heeft het met hem over haar gehad. Dat vond ze niet erg. Zo werkt het voor iedereen. In het begin wilde ze het goed doen. Ze kicke op de gedachte bij haar baas in de smaak te vallen, hem te verrassen met haar efficiency en zelfredzaamheid. Ze toonde enthous

siasme en lef, en wist interviews los te peuteren waar niemand op de redactie van durfde dromen. Maar daarna kreeg ze door dat Cyril een domme vent was die nog nooit een boek had gelezen en dat hij niet in staat was haar talent op waarde te schatten. Haar collega's, die hun verloren ambities verdrongen, begon ze te minachten. Uiteindelijk kreeg ze een hekel aan haar beroep, dit bureau, dit beeldscherm, aan die hele zotte vertoning. Ze kan er niet meer tegen telkens weer ministers te bellen die haar afsnauwen en uiteindelijk een paar holle, volkomen afgezaagde uitspraken doen. Ze schaamt zich voor de honingzoete stem die ze opzet om in het gevele te komen bij een persattaché. Het enige wat voor haar telt is de vrijheid die de journalistiek meebrengt. Ze verdient slecht maar ze reist. Ze kan verdwijnen, geheime afspraken verzinnen en hoeft zich niet te verantwoorden.

Adèle belt niemand. Ze opent een nieuw document en is klaar om te schrijven. Ze verzint citaten van anonieme bronnen, de beste die ze kent. 'Een bron dicht bij de regering', 'een vaste bezoeker van de achterkamertjes'. Ze vindt een goede ankeiler, voegt een beetje humor toe ter ontspanning van de lezer, die nog gelooft dat hij informatie krijgt. Ze leest een paar artikelen over het onderwerp, vat ze samen en doet wat knip-en-plakwerk. Het kost haar nog geen uur.

'Je artikel, Cyril!' roept ze terwijl ze haar jas aantrekt. 'Ik ga lunchen, we bespreken het wel als ik terug ben.'

De straat is grijs en lijkt verstarde door de kou. De gezichten van de voorbijgangers staan strak, hun huid ziet groenig. Alles geeft zin om naar huis te gaan, naar bed. De clochard voor de Monoprix heeft meer gedronken dan anders. Hij ligt op een luchtrooster te slapen. Zijn broek is afgezakt, je ziet zijn rug en zijn billen, overdekt met korsten. Adèle en haar collega's gaan naar binnen bij een restaurantje met een groezelige vloer, en zoals altijd zegt Bertrand net iets te luid: 'We hadden nog zo gezegd dat we hier niet meer zouden komen, de baas is actief voor het Front National.'

Maar ze komen toch, vanwege de open haard en de goede prijs-kwaliteitverhouding. Om niet verveeld te raken voedt Adèle het gesprek. Ze vertelt van alles, rakelt vergeten roddels op en vraagt haar collega's naar hun plannen voor de kerst. De ober komt de bestelling opnemen. Als hij vraagt wat ze willen drinken, stelt Adèle wijn voor. Haar collega's knikken zwakjes, trekken bedenkelijke gezichten, of beweren dat ze geen geld hebben en dat het niet verstandig is. 'Ik betaal,' zegt Adèle, die rood staat en van haar collega's nog nooit één drankje aangeboden heeft gekregen. Het kan haar niet schelen. Nu trekt zij aan de touwtjes. Zij trakteert en na een glas saint-estèphe, in de geur van het houtvuur, heeft ze het gevoel dat ze haar mogen en haar dankbaar zijn.

Om half vier verlaten ze het restaurant. Ze zijn een beetje doezelig door de wijn, het overdadige eten en het haardvuur waarvan de geur in hun jassen en hun haar is getrokken. Adèle steekt haar arm door die van Laurent, wiens bureau tegenover het hare staat. Hij is lang en mager, en zijn goedkope valse tanden geven hem een paardengrijns.

In de open space is niemand aan het werk. De journalisten zitten achter hun scherm te dommelen. Achterin staan mensen in groepjes te praten. Bertrand plaagt een jonge stagiaire die zo onvoorzichtig is zich te kleden als een sterretje uit de jaren vijftig. Buiten op de vensterbanken staan flessen champagne te koelen. Iedereen wacht op een redelijk uur om zich te bezatten, weg van gezin en echte vrienden. Op de krant is de kerstborrel een begrip. Een geprogrammeerd moment van liederlijkheid, waarbij het erom draait zo ver mogelijk te gaan en je ware aard te tonen tegenover collega's met wie je de volgende dag een strikt professionele relatie hebt.

Op de redactie weet niemand het, maar voor Adèle bereikte de kerstborrel het voorgaande jaar grote hoogten. In één nacht verwezenlijkte ze een fantasie en verloor ze elke professionele ambitie. In de vergaderzaal van de hoofdredacteuren heeft ze het met Cyril

gedaan, op de lange, zwartgelakte houten tafel. Ze hadden veel gedronken. De hele avond hing ze om hem heen, lachend om zijn grapjes, en elk moment dat ze even alleen waren greep ze aan om hem schuchtere, oneindig tedere blikken toe te werpen. Ze deed alsof ze vreselijk van hem onder de indruk was maar zich ook geweldig tot hem voelde aangetrokken. Hij vertelde haar wat hij van haar dacht, de eerste keer dat hij haar had gezien. ‘Ik vond je zo kwetsbaar, zo verlegen en welopgevoed...’

‘Een beetje geremd, bedoel je?’

‘Ja, misschien wel.’

Heel vlug likte ze met haar tong langs haar lippen, als een hagedisje. Dat bracht hem van zijn stuk. Het redactielokaal liep leeg, en terwijl de anderen de plastic bekertjes en de verspreid liggende peuken opruimden, verdwenen zij naar de vergaderzaal, boven. Ze besprongen elkaar. Adèle maakte de knoopjes van Cyrils overhemd los, van de Cyril die ze zo knap vond toen hij alleen nog maar haar baas was en hij voor haar, in zekere zin, verboden was. Maar daar op die glanzende zwarte tafel bleek hij een buikje te hebben en onhandig te zijn. ‘Ik heb te veel gedronken,’ zei hij ter verontschuldiging voor zijn halve erectie. Hij ging achterover op de tafel liggen, greep Adèle bij haar haar en duwde haar hoofd tussen zijn dijen. Met zijn penis diep in haar strot onderdrukte ze de neiging om te kotsen of te bijten.

Toch had ze ernaar verlangd. Elke ochtend werd ze vroeg wakker om zich mooi te maken en een andere jurk te kiezen, in de hoop dat Cyril naar haar zou kijken en haar, op haar goede dagen, een bedekt compliment zou maken. Haar artikelen had ze af voor de deadline, ze opperde reportages ver weg, kwam naar zijn kamer met oplossingen en nooit met problemen, allemaal met het doel hem te behagen.

Wat had werken nog voor zin, nu ze hem had gehad?

Vanavond blijft Adèle bij Cyril uit de buurt. Ze vermoedt wel dat hij eraan denkt, maar hun verstandhouding is uiterst koel gewor-

den. De idiote sms'jes die hij haar in de dagen erna had gestuurd, vond ze onverdraaglijk. Toen hij haar op een avond schuchter had voorgesteld een hapje te gaan eten, had ze haar schouders opgehaald. 'Waarom? Ik ben getrouwd en jij ook. Dat wordt alleen maar een lijdensweg voor ons allebei, denk je niet?'

Vanavond is Adèle niet van plan zich in haar doel te vergissen. Ze plaagt Bertrand, die haar gek maakt door voor de zoveelste keer tot in detail te vertellen over zijn verzameling Japanse manga's. Zijn ogen zijn rood, hij heeft ongetwijfeld een jointje geroookt, en zijn adem ruikt nog scherper en zuriger dan anders. Adèle zet haar beste beentje voor. Ze veinst sympathie voor de te dikke documentaliste, die vanavond een lachje waagt, terwijl er gewoonlijk alleen maar gezucht en gesteun uit haar mond komt. Adèle raakt op dreef. De champagne vloeit rijkelijk, dankzij een politicus aan wie Cyril een lovend portret op de voorpagina van de krant heeft gewijd. Ze is opgewonden. Ze voelt zich mooi en haat het idee dat haar schoonheid misschien nutteloos is, dat haar vrolijkheid nergens toe dient.

'Jullie gaan toch niet naar huis? We gaan uit! Kom nou...'

smeekt ze Laurent met stralende ogen en met zo veel enthousiasme dat het wreed zou zijn haar wat dan ook te weigeren.

'Zullen we, jongens?' vraagt Laurent aan de drie journalisten met wie hij staat te praten.

In het halfduister, met achter het open raam zachtpaarse wolken, kijkt Adèle naar de naakte man. Met zijn gezicht in het kussen gedrukt ligt hij verzadigd te slapen. Hij zou evengoed dood kunnen zijn, zoals van die insecten die de coïtus niet overleven.

Adèle stapt uit bed, met haar handen gekruist voor haar blote borsten. Dan tilt ze het laken op van het slapende lichaam, dat in elkaar kruipt op zoek naar meer warmte. Ze heeft hem niet naar zijn leeftijd gevraagd. Zijn gladde, vette huid en de dienstbodekamer waar hij haar mee naartoe heeft genomen, doen vermoeden dat hij jonger is dan hij voorgaf. Hij heeft korte benen en vrouwenbillen.

Het ochtendlicht valt kil in de rommelige kamer. Adèle kleedt zich aan. Ze had niet met hem mee moeten gaan. Meteen toen hij haar kustte, zijn zachte lippen op de hare drukte, wist ze dat ze zich had vergist. Hij zou haar geen vervulling kunnen bieden. Ze had ervandoor moeten gaan. Een excuus vinden om niet mee naar die zolderkamer te gaan. Zeggen: ‘We hebben het al heel leuk gehad, toch?’ Zonder iets te zeggen had ze uit het café weg moeten gaan, weerstand moeten bieden aan die handen die haar omvat hielden, aan die glazige blik en die zware ademhaling.

Het had haar aan moed ontbroken.

Wankelend waren ze de trap op gelopen. Met elke trede verflauwde de betovering en maakte de vrolijke dronkenschap plaats voor misselijkheid. Hij begon zich uit te kleden. In haar eentje tegenover de banaliteit van een ritssluiting, het prozaïsche van een paar sokken en de onhandige gebaren van een dronken jongen voelde ze haar hart samentrekken. Stop, niks zeggen, ik heb geen

zin meer, had ze willen zeggen. Maar ze kon niet meer terug.

Liggend op zijn gladde bovenlijf had ze niets anders kunnen doen dan er een vluggertje van maken, simuleren, haar kreten overdrijven zodat hij aan zijn trekken zou komen en zijn mond hield, zorgen dat ze ervan af was. Had hij zelfs maar gemerkt dat ze haar ogen sloot? Woedend had ze haar ogen stijf dicht geknepen, alsof ze walgde van zijn aanblik, alsof ze al aan volgende mannen dacht, echte, goede mannen, elders, die ten minste vat op haar lichaam zouden hebben.

Zachtjes trekt ze de deur van het appartement dicht. Op de binnenplaats van het gebouw steekt ze een sigaret op. Nog drie trekjes en dan belt ze haar man.

‘Bel ik je niet wakker?’

Ze vertelt dat ze bij haar vriendin Lauren heeft geslapen, die vlak bij de krant woont. Ze vraagt naar haar zootje. ‘Ja, de avond is prima verlopen,’ zegt ze tot slot. Voor de verweerde spiegel in de hal van het gebouw trekt ze een effen gezicht en kijkt naar zichzelf terwijl ze liegt.

In de lege straat hoort ze haar eigen voetstappen. Ze slaakt een kreet als een man haar bijna omver rent in een poging de bus te halen, die al vaart mindert. Om tijd te rekken en er zeker van te zijn dat ze thuiskomt in een leeg appartement, waar niemand iets zal vragen, gaat ze lopend naar huis. Ze luistert naar muziek en gaat op in het koude Parijs.

Richard heeft de ontbijtboel afgeruimd. De vuile kopjes staan in de gootsteen, aan een bordje kleeft nog een stukje brood. Adèle gaat op de leren bank zitten. Ze doet haar jas niet uit en klemt haar tas tegen haar buik. Ze verroert zich niet meer. Pas als ze een douche heeft genomen, zal de dag beginnen. Als ze haar bloes, die naar verschaalde tabak ruikt, heeft gewassen. Als ze de kringen onder haar ogen heeft verborgen onder haar make-up. Maar voor nu rust ze uit in haar eigen vuil, zwevend tussen twee werelden, baas over het heden. Het gevaar is geweken. Er valt niets meer te vrezen.